

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

Tiszabezdéd

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

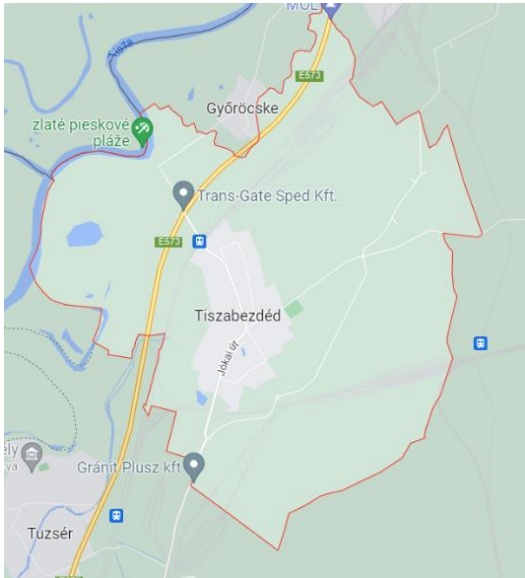
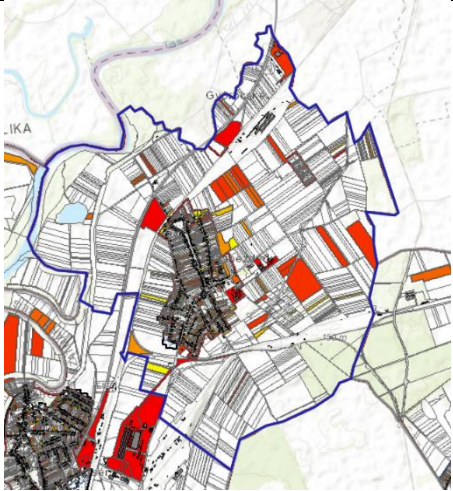
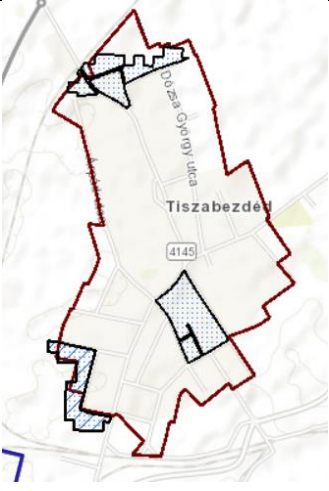
Tiszabездéd

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

Záhonyi járás

Szervezet neve:

Dátum: 2022. május 18.

	<p>Terület: 19 km² Lakónéesség: 1725 Jogállás: Község Járás: Záhonyi Mege: Szabolcs-Szatmár-Berg</p> <p>Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: IGEN</p> <p>Jelentős munkanélküliséggel sújtott település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: IGEN</p>
<p>Település térképe</p>	<p>Jogosultság adatok</p>
	
<p>Eladósodottság-térkép</p>	<p>Szegregátum-térkép</p>

ADATTÁBLA

	KSH adata	HELYI BECSLÉS
Település neve	Tiszabездéd	
Megye	Szabolcs-Szatmár-Bereg	
Járás	Záhonyi	
Programba vonás köre	4	
Szervezet neve		
Lakosságszám (2021)	1700	
Lakosságszám változása 2021/2012 (%)	90%	
15 év alattiak aránya (2021)	14,9%	
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	62%	
60 éves és idősebbek aránya (2021)	21%	
60 éves és idősebbek létszámának változása 2021/2012 (%)	116%	
Lakásszám (2011)	665	
Üres lakások száma (2011)	46	
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	61	
Lakásszám a szegregátumban (2011)	18	
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	61	
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	84	
Lakások száma (2019)	663	
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	631	
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	561	
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	644	
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	364	
WC nélküli lakások száma (2011)	82	
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	15	
Egy szobára jutó lakó (2021)	0,9	
Egy főre jutó szja alap, Ft (2019)	1930708 Ft	
Egy főre jutó szja alap eltérése a hasonló helyzetű települések átlagától,% (2019)	101%	
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	4150000 Ft	
Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen)	50	
Kiinduló kvóta érték kerekítve	9	

1. A település leírása

1.1. A település pozíciója

A fejezet tartalma

A település fekvése, távolsága a járásközponttól, megyeszékhelytől, nagyobb munkaerőpiaci központtól, illetve közösségi közlekedés helyzete. Növekvő vagy csökkenő lakosság, el- és bevándorlás mértéke, szegregátumban élők/roma lakosság aránya. Helyi és térségi gazdaság munkaerőfelszívó képessége a célcsoport szempontjából. A településen elérhető szolgáltatások. A célcsoportot érintő, lakhatási és foglalkoztatási szempontból releváns önkormányzati fejlesztések felsorolása az elmúlt időszakban.

1.1.1. Térség pozíciója: távolságok

Tiszabездéđ község területe 19m². A település Szabolcs-Szatmár-Bereg megye észak szélén található, a Tisza bal partján. Szomszédos települései: északon Győröcske, északon Záhony, észak-keleten Zsurk, keleten Tizzaszentmárton, délkeleten Eperjeske és Mándok, délen Tuzsér és délnyugaton, a Tisza túlsó partján Zemplénagárd.

A községtől a járási székhely Záhony, 6 km, a megyeszékhely Nyíregyháza 66 km távolságra van. A település közvetlenül a 4-es főúton közelíthető meg.

A hazai vasútvonalak közül a települést a Budapest-Záhony vasútvonal érinti, amelynek egy megállási pontja van a településen.

1.1.2. Munkaerőpiaci lehetőségek

A marginalizálódott családok számára a megélhetési lehetőséget jellemzően a közfoglalkoztatás és az idénymunka jelenti. Ez utóbbiak leginkább a mezőgazdaságban jelennek meg¹.

A helyi interjú alapján elmondható, hogy a településen több vállalkozás is működött, melyek helyben több munkavállalónak tudtak munkalehetőséget biztosítani. Ezek a vasút, a Primagáz és egy kamionterminál voltak, de sajnos megszűntek ezek a munkalehetőségek helyben, így Kisvárdán a Master Good Kft-nél van legközelebb elhelyezkedési lehetősége nagyobb számban a településen élőknek. Ez a munkáltató több munkaerőt is tudna foglalkoztatni, de nem találnak a térségben elegendő foglalkoztatható, megfelelő munkaerőt, vagy ha foglalkoztatásra kerül sor, a munkaviszonyok leginkább munkavállalói megfontoltságából nem hosszú távú, tartós munkaviszonyok.

1.1.3. Térségi-, helyi szolgáltatások

A község területén MOL-benzinkút, postahivatal működik.

Az önkormányzat 2013. március 1. napjával Tizzaszentmárton Község Önkormányzatával létrehozta a Tiszabездéđi Közös Önkormányzati Hivatalt, Tiszabездéđ székhellyel. Az állami közoktatási feladatok az állam által fenntartott és működtetett Általános Iskola, az óvodai feladatokat a Tuzséri Önkormányzat által fenntartott Óvoda és Bölcsőde látja el. Az iskolában 1-8 évfolyamon 134 fő gyermek tanul. Az új óvodaépületben 3 óvodai és egy

¹ Helyi Esélyegyenlőségi Program – Tiszabездéđ község önkormányzata - [Tiszabездéđ_eselyegyenl_seg_i_program-v05.pdf](#)

bölcsődei csoport kapott helyet. A 75 fő férőhelyes óvodában 2022. májusában 69 fő óvodás gyermek, a 12 fő férőhelyes bölcsődében 11 fő gyermek van. A község egészségügyi szolgáltatását egy korszerű, jól felszerelt, akadálymentes orvosi rendelő épületében lehet elérni. A szociális alapszolgáltatásokat, köztük az idősek nappali ellátását, a Mándok székhelyű integrált intézmény, a Szociális Központ látja el. További – a mándoki székhellyel működő intézmény által ellátott szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás. Házi segítségnyújtást a településen a Baptista Tevékeny Szeretetszolgálat Misszió is ellát. Jelenleg a település művelődési háza nem működik, új lehetőséget kínál majd közművelődésre a felújítás alatt lévő tájház. A községi könyvtár több mint 10 ezer kötettel várja az olvasókat, sportolásra az iskolai tornaterem és a sportpálya nyújt teret².

1.1.4. Közlekedés: fő közösségi közlekedés, járatsűrűség

A településen végighalad a 4-es főút. Az ország távolabbi részei felől legcélszerűbb Nyíregyháza érintésével, Záhony felé a 4-es főúton megközelíteni a települést.

A hazai vasútvonalak közül a települést a Budapest–Záhony vasútvonala érinti, amelynek egy megállási pontja van a településen.

A település vonattal és autóbusszal egyaránt megközelíthető. Napi szinten átszállás nélkül a vonat 21 alkalommal, biztosít utazási lehetőséget a legközelebbi városba, a 6 km-re távolságra lévő járási székhelyre Záhonyba, 5 perces utazási idővel. Vonattal a megyeszékhelyre, Nyíregyházára átszállás nélkül lehet eljutni naponta akár 20 alkalommal, legkevesebb 61 perces menetidővel³.

Helyközi buszközlekedéssel kettő útvonalon, a Mándok–Záhony és a Mándok–Tuzsér–Záhony útvonalon lehet eljutni a járási székhelyre. Autóbuszközlekedés mindkettő útvonalon kizárólag iskolai előadások napján biztosít utazási lehetőséget.⁴

1.1.5. Társadalmi szerkezet

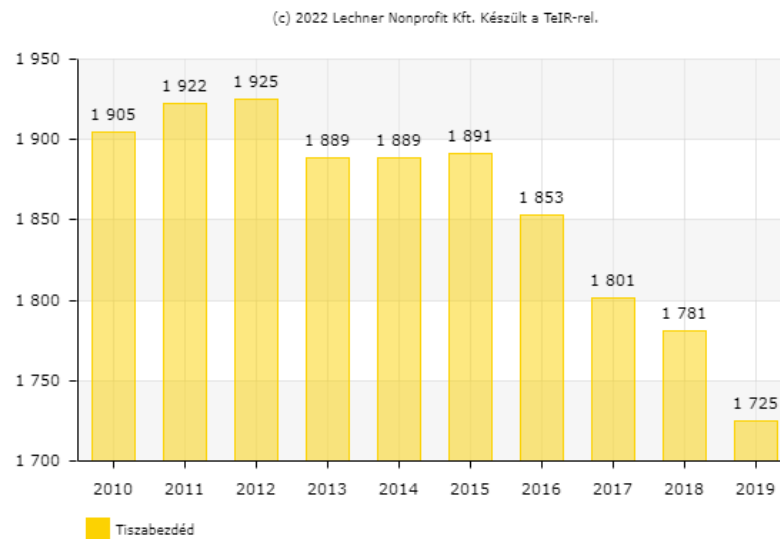
Lakosságszám (2021)	1700 fő
Lakosságszám változása 2021/2011 (%)	90%
15 év alattiak aránya (2021)	14,9%
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	62%
60 éves és idősebbek aránya	21%
60 éves és idősebbek számának változása 2021/2012 (%)	116%
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	61
Egy főre jutó szja alap, ezer Ft (2019)	1 930 708 Ft
Egy főre jutó szja alap klaszter átlagtól való eltérése % (2019)	101%

² Helyi Esélyegyenlőségi Program – Tiszabездéd község önkormányzata - [Tiszabездed_eselyegyenl_seg_i_program-v05.pdf](https://elvira.mav-start.hu/Tiszabездed_eselyegyenl_seg_i_program-v05.pdf)

³ <https://elvira.mav-start.hu/>

⁴ https://www.menetrendek.net/busz_menetrend/index.php

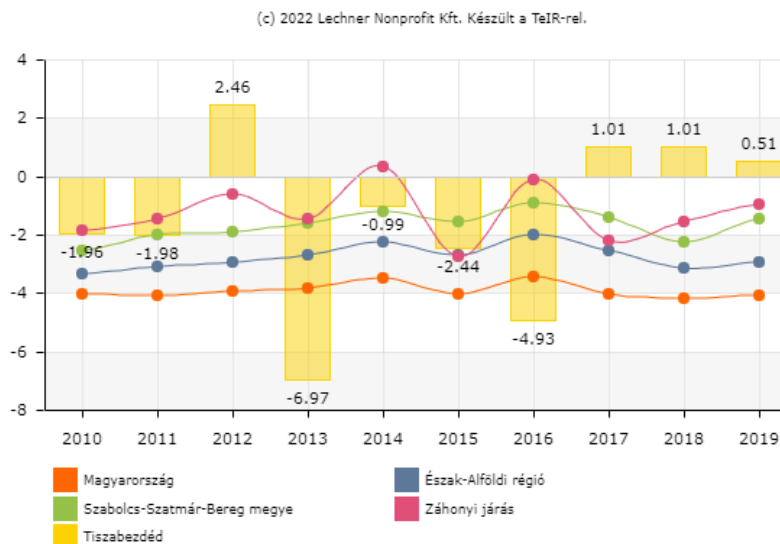
Tiszabzdéd lakosság száma a Lechner Nonprofit Kft által, a TeIRrel készült 1 ábrán a következőképpen jelenik meg:

1. ábra Tiszabzdéd lakosságszáma⁵

Az 1. ábrán jól láthatóan kirajzolódik, hogy a település lakosságszáma 2015 óta folyamatosan csökken. A település összlakosságszámához viszonyítva egy nagyobb lakosságszámcsökkenés következett be 2019-ben 2018-hoz képest.

A következő ábra, - 2. ábra - amely a természetes fogyás szaporodást ábrázolja Tiszabzdéden, kissé más képet tár elénk. Folyamatos pozitív az élveszületések és halálozások mérlege a településen 2017 óta. Ettől kezdve többen születtek, mint haltak meg a településen. Igaz ez az országos, régiós, megyei, járási adatok viszonylatában is.

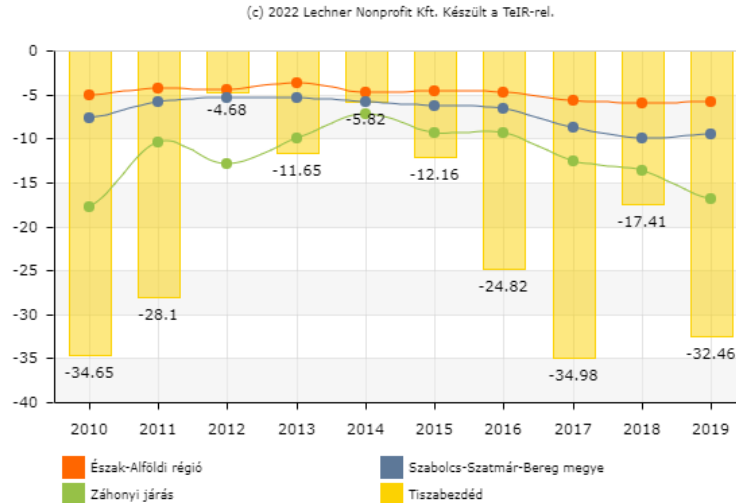

2. ábra Természetes fogyás/szaporodás (ezrelék) Tiszabzdéden^{6 7}

⁵ <https://www.teir.hu/leader/>

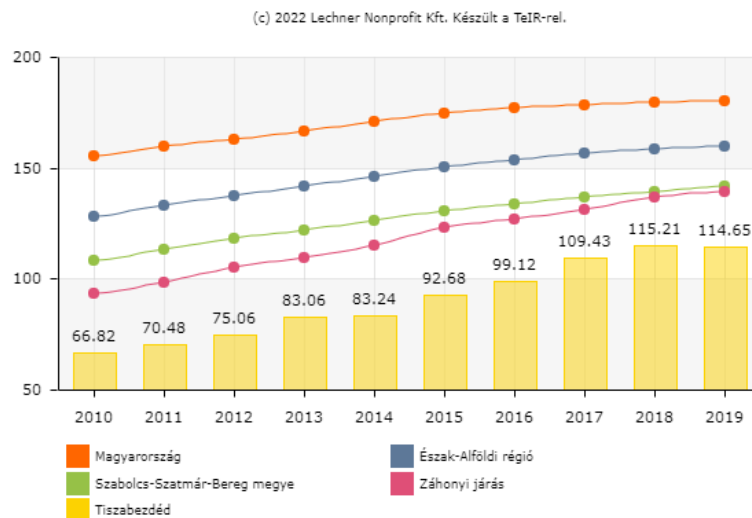
⁶ Az élveszületések és a halálozások különbözete ezer lakosra vetítve

⁷ <https://www.teir.hu/leader/>

3. ábra Vándorlási egyenleg (ezrelék)^{8 9}

A következő, 3. ábra a településen a vándorlási egyenleget mutatja. Ezen is jól látszik, hogy a vándorlási egyenleg a vizsgált időszakban (2010-2019) folyamatosan negatívba. Ettől az évtől kezdődően folyamatosan többen költöznek el a településtől, mint ahányan ide költöznek. Egy nagyobb mértékű elvándorlás következett be a településen 2017-ben és 2019-ben.

4. ábra Öregedési mutató- Tiszabzdéd^{10 11}

A népesség szerkezetét tekintve, - 4. ábra – öregedő népességszerkezetet láthatunk Tiszabzdéden. Folyamatosan öregedik a település 2010 óta, de annak mértéke az országos, régiós, megyei, járási adatok alatt van.

⁸ Vándorlási különbözet az adott közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők és az onnan másik közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők számának különbözete ezer lakosra vetítve.

⁹ <https://www.teir.hu/leader/>

¹⁰ Állandó népességből a 100 0-14 évesre jutó a 60-x évesek száma

¹¹ <https://www.teir.hu/leader/>

1.1.6. Helyi fejlesztések

A település által megnyert legutóbbi pályázatok:¹²¹³

Pályázati forrás	Pályázati azonosító szám	Pályázat címe	Elnyert összeg
Magyar Falu Program	MFP-TFB/2021	Tanyabusz beszerzése	14 907 150 Ft
Magyar Falu Program	MFP-OJF/2020	Óvodai játszóudvar és közterületi játszótér fejlesztése	4 998 200 Ft
Magyar Falu Program	MFP-KTF/2020	Közösségi tér ki-/átalakítás és foglalkoztatás - Tiszabezdédi könyvtár felújítása és közösségi tér létrehozása	29 919 000 Ft
Magyar Falu Program	MFP-EIM/2020	Elhagyott ingatlanok közcélra történő megvásárlása	5 000 000
Magyar Falu Program	MFP-OUF/2019	Óvoda udvar fejlesztése Tiszabezdéken	4 999 990 Ft
Magyar Falu Program	MFP-AEE/2019	Orvosi eszköz – Egészségügyi alapellátásfejlesztése Tiszabezdéken	2 999 486 Ft
Magyar Falu Program	MFP-NHI/2019	A nemzeti és helyi identitástudat erősítése – Hagyományok háza kialakítása Tiszabezdéken	14 999 081
TOP-2.1.3-16 (ERFA) Települési környezetvédelmi infrastruktúra fejlesztések	TOP-2.1.3-16 SB2	Csapadékvíz elvezetés fejlesztése Tiszabezdéken	331,09 millió Ft
TOP-3.2.1-15 (ERFA) Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	TOP-3.2.1-15-SB1-2016-00096	A tiszabezdédi Polgármesteri Hivatal épületének energetikai korszerűsítése	68 245 741 Ft
TOP-4.1.1-15 (ERFA) Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	TOP-4.1.1-15-SB1-2016-00046	A tiszabezdédi védőnői szolgálat épületének korszerűsítése	43 336 591 Ft

¹² [Támogatott projekt kereső | Széchenyi Terv Plusz \(gov.hu\)](#)

¹³ [Magyarország Kormánya - Magyar Falu Program \(kormany.hu\)](#)

A fejezet célja, fő következtetései

Tiszabездéđ térségi pozíciója tekintetében jobb pozíciójú. A munkaerőpiac viszonylag könnyen elérhető, vannak a közelben megfelelő munkahelyek, illetve jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik a település, és a szolgáltatások is elérhetőek. Ezt a település polgármesterével készített helyi interjú is megerősítette, véleménye szerint a legnagyobb problémát nem a munkalehetőség elérhetősége, a közlekedés jelenti, hanem a célcsoport munkaszocializációja.

A település vegyes társadalmi szerkezetének fenntarthatósága tekintetében jobb státuszú, vegyes összetételű település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya alacsonyabb, a nem roma lakosság közül a fiatalok egy része elköltözik a településről. A település lakossága jellemzően csökken.

1.2. A település szerkezetének leírása

A fejezet tartalma

A település központja és a szegregátumok állapota, a szilárd útburkolattal való ellátottság, közművek rendelkezésre állása, a helyi adottságok alapján hol, melyik településrészen vannak a legkritikusabb (külön: árvizes részek) és a fejleszhető részek. Szegregátumok száma és elhelyezkedése.

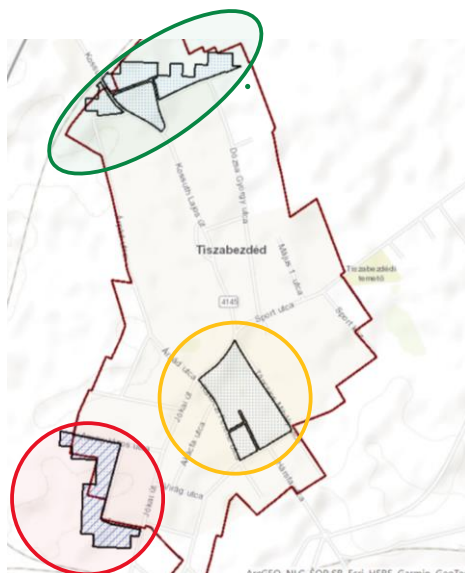
1.2.1 Szegregátum, szegregációval veszélyeztetett terület, elhelyezkedése a településen belül

A Helyi Esélyegyenlőségi Program (továbbiakban: HEP) értelmében Tiszabездéđ településen telepek nincsenek. Tiszabездéđ településen a romák és a magyarok egymás mellett élnek. Szegregátum, olyan utcarész, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel és a rendszeres jövedelemmel nem rendelkezők nagyobb arányban élnek, három utcában található. Ilyen szegregátum a Kiss Ernő utca és a Vasút utca teljes egészében, illetve az Árpád utca közepétől a vasút felé vezető utcarész. Ezek az utcák jól megközelíthetőek. Az utak állapota jó, 2012. évben kerültek felújításra. A lakások többsége alacsony komfortfokozatú, de olyan lakásról nincs tudomása az önkormányzatnak, ahol mindegyik infrastruktúra elem hiányozna¹⁴.

A Lechner adatbázisa – 5. ábra- Arany János utca felét, Toldi Miklós utcát jelöli meg szegregátumként (pirossal jelölés), további szegregáció veszélyeztetett terület (sárgával jelölés) a Táncsics Mihály utca, Rákóczi Ferenc utca, Kiss Ernő utca (sárga jelölés) Vasút utca, Dózsa György utca Vasút utcával párhuzamos része és a Kossuth utca Vasút utcai szakasza (zöld jelölés)¹⁵.

¹⁴ Helyi Esélyegyenlőségi Program – Tiszabездéđ község önkormányzata - [Tiszabездéđ esélyegyenlőségi program-v07%20\(2\).pdf](#)

¹⁵ s: [„Felzárkózó települések” hosszútávú programja \(lechnerkozpont.hu\)](#)

5. ábra. Szegregátum, szegregációval veszélyeztett terület Tiszabezdédén

A szegregátum, a szegregációval veszélyeztett terület elhelyezkedését a helyi interjú is megerősítette, azzal a megjegyzéssel, hogy nemcsak ezeken a helyeken, de a település több utcájában is élnek romák. Egyáltalán nem jellemző a településen a romák és nem romák közötti konfliktus.

A településre jellemző területi szegregáció jellegének és mértékének tekintetében: településen belül csak kisebb szegregált részek vannak.

1.2.2. Település infrastruktúrája

Lakások száma (2019)	663
Közüzemii vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	631
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	561
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	644
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	364

Tiszabezdéd infrastrukturális szempontból kedvezőnek mondható. A lakások több mint 95%-a be van kapcsolva a közüzemii vízhálózatba, a lakások közel 55%-a gázszolgáltatásba is bekötött. Áramszolgáltatás a lakások több, mint 97%-ában elérhető, a lakások közel 85%-a közcsatornázott.

1.2.3. Lakásállomány

Lakásszám (2011)	665
Üres lakások száma (2011)	46
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	61

Lakásszám a szegregátumban (2011)	18
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	61
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	84
Lakások száma (2019)	663
WC nélküli lakások száma (2011)	82
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	15
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	4 150 000
Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen)	50

A településen a lakhatását tekintve, az utóbbi tíz évben a már meglévő házak cserélnek tulajdonosokat, adásvétel keretében. Ezt a KSH adatai is igazolják, amely szerint 2011 óta nem épült új ház a településen, sőt a meglévő lakások száma kettővel még csökkent is. Ennek oka valószínűsíthetően az anyagi forrás hiánya, a csökkenésnek pedig a megfelelő állagmegőrzésének képtelensége. Viszonylag magasnak mondható az üres lakások száma a településen.

A településen található lakások számának közel kétszeresével több, mint 10%-a szegregátumban, vagy szegregációval veszélyeztetett területen van. Valószínűsíthetően nagyrészt ezek azok a lakások, ahol nincs WC, de ezek közül a lakások közül kerülhetnek ki azok a vályogházak, amelyek alapozás nélküliek, amit a helyi interjú meg is erősített.

1.3. Lakhatással kapcsolatos fejlesztések

A fejezet tartalma

A településen történt lakhatással kapcsolatos fejlesztések, amelyeket az elmúlt 10-15 évben valósítottak meg, külön hangsúllyal a 2014-2021 uniós programozási időszak EFOP telepprogramjára, esetleg az előző időszak TÁMOP telepprogramjára. A megvalósított programok eredményei (új, felújított lakások, bérlakások elosztásának módszere: milyen célcsoportoknak, milyen kiválasztással). A lakhatási körülmények javítását célzó szoft programokkal kapcsolatos vélemények feltárása is szükséges.

1.3.1. Helyi lakhatási szegénység enyhítését célzó fejlesztések

A lakhatással kapcsolatos fejlesztések elsősorban az arra jogosult családoknak nyújtott támogatásokban merülnek ki. A települési támogatások és ellátások helyben a 8/2021 (VII.09.) önkormányzati rendeletben vannak szabályozva. Az önkormányzat a lakhatási feltételeket települési lakhatási támogatással segíti, melynek összege 2021-ben 4300 Ft volt. Ezt az összeget a helyi önkormányzat a jogosultaknak havi rendszerességgel folyósítja. A településen a túlzott eladósodás miatt még egyetlen egy család sem veszítette el ingatlanát. Kiköltetésre nem került sor.

Szociális tűzifa keretében a településen az arra jogosultak szemet kapnak évek óta. A településen megvalósult komplex telep program nem volt.

A településen 5 db szolgálati lakás található, bérlakás nincs. Az 5 szolgálati lakásban jelenleg kettőben él család, három jelenleg nem lakott. Az önkormányzat igyekszik ezeknek a lakásoknak a folyamatos karbantartására, de ezek jelentősen megterhelik az önkormányzat költségvetését, így csak a legszükségesebbeket végzik el azokon.

1.4. Az önkormányzat perspektívája és szerepvállalási készsége a programban

1.4.1. Önkormányzat hozzáállása

Az önkormányzat együttműködési készségét illetően: az önkormányzat a bérlakásfejlesztéseket támogatja, a lakáskörülmények javításának és a településfejlesztésnek az eszközét látja benne.

A településen nem működik még a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület Felzárkózó Települések programja.

2. A lakosság helyzete

A fejezet tartalma

Foglalkoztatottság és jövedelmek szintje a célcsoport tekintetében: milyen típusú munkákat végeznek (közfoglalkoztatottság, alkalmi/idénymunkák, hetelés, stb.), milyen jövedelemért, ezekben körülbelül hány fő érintett. Legfőbb szociális problémák (élethelyzetek, devianciák, eladósodottság, uzsora, perspektívák, mely szolgáltatásokhoz nem férnek hozzá, nem megfelelő minőségű szolgáltatások).

Családtípus	Családok száma ¹⁶
<u>Teljes nyomorban élő családok</u> : hosszabb távon is intenzív segítségre szoruló, alapvetően nincs munkaképes tagja a családnak, a család súlyos problémákkal küzd, tartós betegség/szenvedély-/mentális betegség jelen van. Teljes nyomorban élő család, akár magasfokú eladósodottság is jellemzi a családot. Ha van gyermek a családban, szülői kompetencia súlyosabb hiánya jelenik meg.	0
<u>Minimális önfenntartó képességgel rendelkező családok</u> : megélhetési gondokkal küzdő család, de van olyan tagja, aki valamilyen szintű munkát végez, akár alkalmi/idénymunkát, akár közfoglalkoztatásban vesz részt. A gyerekekről alapvetően gondoskodnak. Fejleszhető a család munkaerőpiaci részvétele.	300
<u>Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok</u> : viszonylag rendszeres munkával és jövedelemmel rendelkező család, ami nem feltétlenül jelent bejelentett munkából származik. Kiegyensúlyozottabb, rendszeres életvitellel rendelkeznek. Gyermeknevelési kompetenciáik viszonylag jók. Munkaerőpiaci részvétel fejlesztésére itt is szükség lehet.	50-100

¹⁶ A számok a település polgármesterének becslésén alapulnak és az egész településre vonatkozik

2.1. Foglalkoztatottság

A településen leginkább jellemző munkavállalási lehetőségek a közfoglalkoztatás, a szezonális munkák.

2021-ben Tiszabezdéden, a regisztrált álláskeresők száma 95 fő volt. Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (FHT) 19-en részesültek. A nyilvántartott álláskeresők közül ellátásban 41 fő részesült, 54 fő semmilyen ellátást nem kapott. 2013-tól 2021-ig az adatokat megfigyelve, azt látjuk, hogy a regisztrált álláskeresők száma 2013-ban és 2014-ben volt a legmagasabb, - 256 fő és 218 fő - míg 2020-ban és 2021-ben a legalacsonyabb – 97, illetve 95 fővel. A tartós munkanélküliek - 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek - száma 2013-ban (110 fő) és 2014-ben (62 fő) volt a legmagasabb¹⁷.

Tiszabezdéd Szabolcs-Szatmár- Bereg megye Záhonyi járás	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év	2020. év	2021. év
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	19	45	59	80	60	38	38	26	39
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	11	10	12	16	17	10	7	8	7
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen	54	58	77	84	77	66	58	61	57
Mezőgazdaság	18	26	42	44	39	32	32	34	29
Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	-	5	18	15	15	14	12	17	18
Szociális jellegű program	36	26	16	25	23	20	13	11	10
Egyéb startmunka mintaprogram	-	-	-	0	-	0	0	-	-
Magas hozzáadott értékű program	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mindösszesen	84	114	148	180	153	114	103	95	102
Közfoglalkoztatási mutató %	6,34	8,59	11,35	13,55	11,60	8,81	8,04	7,74	8,42
Ellátásban nem részesülő álláskeresők száma	121	115	112	87	99	89	70	55	54

¹⁷ [Közfoglalkoztatás \(bm.hu\)](http://Közfoglalkoztatás(bm.hu))

Álláskeresési ellátásban részesülő álláskeresők száma	9	13	11	12	17	21	23	22	22
Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő álláskeresők száma	127	90	71	46	40	45	33	21	19
Regisztrált álláskeresők száma	256	218	194	145	156	155	126	97	95
Ebből tartós álláskereső	110	62	53	29	27	37	37	28	34
Nyilvántartott álláskeresők relatív mutatója %	19,39	16,50	14,81	10,92	11,84	12,01	9,82	7,93	7,78
Munkavállalási korú (15-64 éves) népesség száma	1320	1322	1308	1328	1320	1291	1281	1228	1216

2.1.1. Közfoglalkoztatottság

A településen a közfoglalkoztatottságban részt vevők száma 2013 folyamatosan növekvő tendenciát mutat 2016-ig, majd fokozatosan csökken a szám, míg 2013-ban 84 fő, addig 2021-ben 102 fő vett részt abban. Legtöbben 2016-ban, 180 fő közfoglalkoztatott volt a településen. A településen élők leginkább a járási startmunka mintaprogramban vesznek részt közfoglalkoztatottként. Időtartamát tekintve jellemzően a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás, jellegét tekintve a mezőgazdasági jellegű programban való részvétel jelenik meg leginkább a település közfoglalkoztatásában. Az egyéb startmunka mintaprogram és a magas hozzáadott értékű programban való közfoglalkoztatottsági részvétel nem jelenik meg Tiszabezdén.

2.1.2. Elsődleges munkaerőpiaci helyzet

A helyi interjú alapján elmondható, hogy a településen több vállalkozás is működött, melyek helyben több munkavállalónak tudtak munkalehetőséget biztosítani. Ezek a vasút, a Prímagáz és egy kamionterminál voltak, de sajnos megszűntek ezek a munkalehetőségek helyben, így Kisvárdán a Master Good Kft-nél van legközelebb elhelyezkedési lehetősége nagyobb számban a településen élőknek. Ez a munkáltató több munkaerőt is tudna foglalkoztatni, de nem találnak a térségben elegendő foglalkoztatható, megfelelő munkaerőt, vagy ha foglalkoztatásra kerül sor, a munkaviszonyok leginkább munkavállalói megfontoltságból nem hosszú távú, tartós munkaviszonyok.

2.2. Elérhető szociális és egészségügyi szolgáltatások

A házi orvosi praxist egy házi orvos biztosítja, aki a felnőtt és a gyermek betegeket egyaránt ellátja. A legközelebbi gyermekorvosi rendelés Záhonyban érhető el. Fogorvosi ellátás nem

működik a településen, legközelebb Mándokon vagy Záhonyban érhető el ez a szolgáltatás. A védőnői szolgáltatást egy fő védőnő látja el Eperjeskén és Tiszamogyoróson is, eperjeskei központtal¹⁸.

2.3. Szociális problémák

A Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) szerinti beazonosított szociális problémák¹⁹, melyet a településen készített interjú is megerősített:

- Magas a nyilvántartott álláskeresők száma a településen.
- A munkanélküliek közel felét az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők teszik ki.
- A településen nincs pontos adat az elégtelen lakhatási körülmények között élőkéről.
- A roma népesség hátrányos helyzete több, egymással szorosan összefüggő társadalmi, gazdasági probléma eredője. Csak a több problématerületre az oktatás, foglalkoztatás, szociális és egészségügyi területre egyszerre koncentrálo, átfogó problémakezelési megoldások, komplex programok vezethetnek eredményre.
- A hátrányos helyzetek generációkon keresztüli átöröklődése.
- A lakossági adósságállomány újratermelődése.
- A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének javítása.
- A roma nemzetiségi önkormányzat részére a hivatal épületében önálló helyiség biztosítása.
- Nincs az önkormányzatnak a mai kor követelményeinek megfelelő főzőkonyhája és étkezdéje.
- Drog, alkohol elterjedése a fiatalok körében.
- Szabadidő hasznos eltöltésének hiánya.
- A védőnői szolgálat épülete korszerűtlen, régi bútorokkal van berendezve.
- Turisztikai, helyi értéket, természeti értéket meg kellene őrizni, fejleszteni.
- A tartós munkanélküliség aránya a nők esetében magasabb.
- Nőket érő erőszak.
- A GYED, GYES -ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénységkialakulásának kockázatát.
- A magányérzet kialakulásával nemcsak az anya mentális állapota lehet rosszabb, családi konfliktusokhoz is vezethet.
- A daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák mellett a pszichés problémák leggyakrabban előforduló betegségek időseknél.
- Idősek körében magas az egyedül élők aránya.
- Gyakran válnak áldozattá az idősek.
- Az idősek alacsony informatikai tudással rendelkeznek.

¹⁸ Helyi Esélyegyenlőségi Program – Tiszabездéđ község önkormányzata - [Tiszabездéđ_eselyegyenl_segi_program-v05.pdf](#)

¹⁹ Helyi Esélyegyenlőségi Program – Tiszabездéđ község önkormányzata - [Tiszabездéđ_eselyegyenl_segi_program-v05.pdf](#)

- Az idősek biztonságérzetének növelése.
- Az egészségügyi prevenciós szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk (eljuttatásuk) terén.
- Akadálymentes környezet létrehozása.
- Felnőtt fogyatékkal élők foglalkoztatottságának hiánya.

3. A lakásállomány helyzete

A fejezet tartalma

Épületek állapota, az életveszélyes, illetve kritikus állapotú házak számossága, aránya a településen, illetve a szegregátum(ok)ban. Tulajdonviszonyok elsősorban a segítségre szoruló családok körében (legális tulajdonviszonyok, mennyire jellemző albérlet, uzsora bérlet, szívességi lakáshasználat), ezek mértékének becslése. Lakósűrűségi viszonyok vizsgálata (a statisztikai adatok és a valós helyzet összevetése). Üres ingatlanok, illetve megvásárolható ingatlanok (ház, telek) száma (kapcsolódóan az üres ingatlanok tulajdonosi viszonyai, tehermentesek-e, ténylegesen megvásárolhatók-e).

Lakástípusok (a lakott lakások tekintetében):	Lakások száma ²⁰
életveszélyes házak	1
jelenleg nem életveszélyes, de kritikus állapotú házak, amelyeket nem érdemes felújítani	10
nem életveszélyes, de rossz állapotú házak, amelyek felújítással még egy időre lakhatóvá tehetőek (kb. 10 év), jobb állagú házak, amiket érdemes modernizálni	100
	300

3.1. Közműszolgáltatásba bekapcsolt lakások

Lakások száma (2019)	665
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	631
Közcatornába bekötött lakások száma (2019)	561
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	644
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	364

3.2. Rendezetlen tulajdonviszonyok

A településen készült interjú alapján a rendezetlen tulajdonviszonyok nem jellemzők a településen. A polgármester tudomása szerint a tulajdonviszonyok 95%-ban rendezettek. A fennmaradó kevés arány a hagyatéki eljárás befejezetlensége miatt áll fenn.

3.3. Szívességi lakáshasználat

A szívességi lakáshasználat nem jellemző a helyben készült interjúk alapján, legalábbis a polgármesternek nincs tudomás erről.

²⁰ Az adatok a település polgármesterének becslésén alapulnak és az egész településre vonatkoznak

3.4. Lakások túlszűfolttsága

Lakosságszám (2011)	1922
Lakásszám (2011)	665
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	61

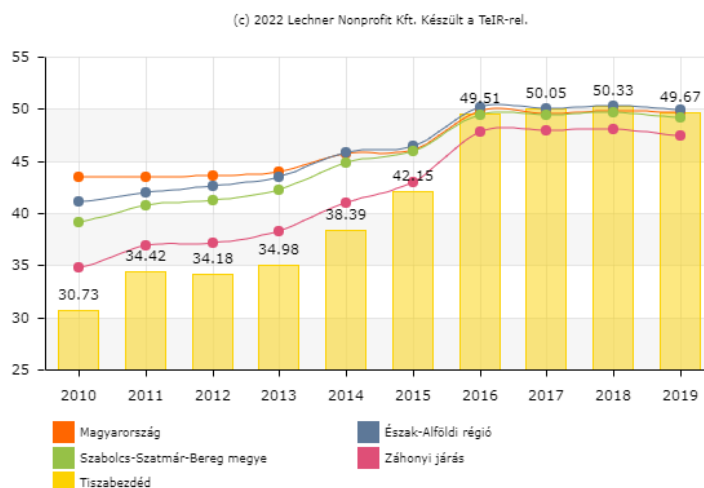
A lakások túlszűfolttsága előfordul a szegregátumban élőknel, de nem túlzottan jellemző.

3.5. Eladó ingatlanok száma

A településen az eladó ingatlanról keveset tudnak a helyi interjúk alapján. Véleményük szerint ha van is, csak minimális mértékű az.

A magyarországi lakhatási szegénységről szóló jelentés²¹ szerint 2010 és 2020 közötti időszakban hazánkban 89,68 százalékos lakásárindex növekedés²². Ezzel szemben a jövedelmek csupán 70 százalékkal nőttek²³. Az OECD számításai szerint Magyarországon a lakásár jövedelemhez viszonyított aránya a 2015-ös szinthez képest 2020-ra 26 százalékkal emelkedett²⁴, a Nemzeti Bank számításai alapján pedig a „2020. év végén 4 évvel több átlagjövedelem volt szükséges egy tipikus lakás megvásárlásához, mint 2013-ban”²⁵. A Nemzeti Bank szerint „az állami támogatások a lakásvásárlás elérhetőségét jelentősen javítják, legnagyobb mértékben a három gyermeket vállaló családok esetében”,²⁶ ugyanakkor ezek a lakástámogatások élénkítő hatással bírnak a lakáspiacon, hozzájárulva a lakásárak növekedéséhez, tovább rontva azon alacsony jövedelmű családok helyzetén, akik nem, vagy csak nehezen férnek hozzá a támogatásokhoz.

A fenti megállapításokat tovább árnyalja, ha megnézzük a településen a száz lakosra jutó adófizetők számát (6. ábra) és az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelmet (7. ábra).

6. ábra A száz lakosra jutó adófizetők száma Tiszabeadésen²⁷²⁸

²¹ https://haitat.hu/sites/wp-content/uploads/2021/12/Habitat_EvesJelentes_2021_final.pdf

²² Központi Statisztikai Hivatal (2020). 18.1.1.13. Lakáspiaci árindex. [18.1.1.13. Lakáspiaci árindex \(ksh.hu\)](https://www.ksh.hu/lakasi-arindex)

²³ Magyar Nemzeti Bank (2020). Lakáspiaci jelentés 2020. június. [lakasi-jelentes-2020-junius-hu.pdf \(mnb.hu\)](https://www.mnb.hu/lakasi-jelentes-2020-junius-hu.pdf)

²⁴ OECD (2021). Housing prices (indicator) [Prices - Housing prices - OECD Data](https://data.oecd.org/housing-prices/)

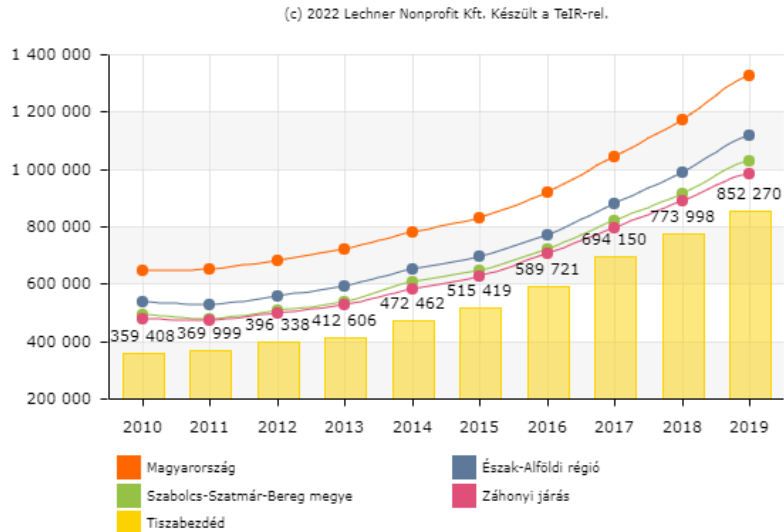
²⁵ Magyar Nemzeti Bank. Lakáspiaci jelentés 2021. május [lakasi-jelentes-2021-majus-hu.pdf \(mnb.hu\)](https://www.mnb.hu/lakasi-jelentes-2021-majus-hu.pdf)

²⁶ Magyar Nemzeti Bank. Lakáspiaci jelentés 2021. május [lakasi-jelentes-2021-majus-hu.pdf \(mnb.hu\)](https://www.mnb.hu/lakasi-jelentes-2021-majus-hu.pdf)

²⁷ Személyi jövedelemadó-fizetésre kötelezett adófizetők száma, száz lakosra vetítve.

²⁸ [TeIR - Helyzet-Tér-Kép](https://www.teir.gov.hu/)

A 6. ábrán látható adófizetők aránya vonatkozásában a település nem marad el az országos, a régiós, a megyei, a járási adatokhoz képest, amely erőforrás lehet a családoknak lakásberuházásokra, a lakás állagmegóvására fordítható anyagi forrásokban.

7. ábra Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem Tiszabzdéden²⁹

Kissé módosítja a településen élők helyzetét a 7. ábra. Az országos, régiós, megyei, járási adatokhoz képest jól látható, hogy a Tiszabzdéden élő lakosokra jutó nettó belföldi jövedelem jóval alacsonyabb.

A településen készült interjú alapján elmondható, hogy az itt élők kevésbé érdekeltek abban, hogy bejelentett állásuk, rendszeres adófizetési kötelezettség alá eső jövedelmük legyen, mert óriási a felhalmozott adósságuk (elsősorban áruhitel), és a valószínűsíthető letiltások miatt kevésbé választják az elsődleges munkaerőpiacon való részvételt.

Az eladósodottsági térkép szinkódjainak jelmagyarázata: az adott helyrajzi számon lévő ingatlanra terhelt összes adósság összege, Ft-ban:

8. ábra Tiszabzdéd eladósodottsági térképe³⁰

²⁹ [TeIR - Helyzet-Tér-Kép](#)

³⁰ [„Felzárkózó települések” hosszútávú programja \(lechnerkozpont.hu\)](#)

A 8. ábrán megjelenített eladósodottsági térképen látható, hogy a település szegregátumában az ingatlanokra terhelt összes adósság a pár ezer forintos adósságtól akár a milliós adósságig terjed.

4. A lakhatási beavatkozási terv

4.1 A lakhatási szegénység fő problémái

A fejezet tartalma

Legfőbb lakhatási problémák összegzése a szegregációt, a közmű ellátottságot (közmű elérhetősége, közműszolgáltatásokból kikapcsolt lakások), a lakásállomány javítását, a tulajdonviszonyok rendezetlenségét, az eladósodottság problémáit is érintve.

A már korábban említett jelentés³¹ szerint hazánkban a roma és a nagyon alacsony jövedelmű háztartások jelentős része él sok összetevős lakhatási problémák között. A roma háztartások harmada olyan lakásban él, ahol nincs folyóvíz vagy fürdőszoba, 81 százalékuk fűt szilárd tüzelővel³². 2011-ben a roma népesség 44 százaléka élt olyan lakásban, amelynek beázik a teteje, nedvesek a falai, és ötödük szembesül szennyezéssel a környezetében³³.

A növekvő lakásárak megnehezítik a megfelelő lakáshoz jutást, leginkább a fiatalok és az alacsony jövedelműek körében, növelik az eladósodottság mértékét. A magas lakásbérleti díjak jelentős anyagi terhet rónak a háztartásokra hónapról hónapra. Magyarország lakói nagyobb arányban szembesülnek lakásminőséggel kapcsolatos súlyosabb problémákkal, vagy ezzel részben összefüggésben az energiaszegénységgel. A rossz minőségű, alacsony energiahatékonyságú lakások nemcsak a háztartások életminőségét rontják, hanem negatív hatással vannak az emberek (különösen a gyermekek és az idősek) fizikai és mentális egészségi állapotára, valamint magasabb energiafogyasztásuk miatt a környezetet is terhelik³⁴.

Ettől valamennyivel kedvezőbb a helyzetkép Tiszabezdén. A település vezetőjével és helyi szakemberével készült interjú alapján a településen vannak eladósodott családok, nagy a munkanélküliség, a segélyek, az alacsony jövedelmek nem elegendőek a megélhetéshez. Problémát jelent a számlák kifizetése, a felvett hitelek törlesztése. A lakások belterületen, lakóövezetben helyezkednek el. Vannak olyan lakások, amik nem összkomfortosak, valamint vannak rosszabb állapotban lévők is. A szegregátumban található házak egy részénél előfordul, hogy kártyás fogyasztásmérő áramszolgáltató óra került kialakításra, több család otthonában csökkentett víznyomással érhető el a közműszolgáltatás.

Ezen a településen a helyi polgármester nagyon támogatja a bérlakásfejlesztést. Meglátása szerint a településen mindenképpen szükség van minimum egy krízislakásra, és körülbelül 5-6 darab szociális bérlakásra.

³¹ https://haitat.hu/sites/wp-content/uploads/2021/12/Habitat_EvesJelentes_2021_final.pdf

³² UNDP Europe and CIS (2012). The Housing Situation of Roma Communities: Regional Roma Survey 2011 [The-housing-situation-of-Roma-communities \(2\).pdf](#)

³³ UNDP, E. U. A. for F. R. (2013). The situation of Roma in 11 EU Member States: Survey results at a glance [The situation of Roma in 11 EU Member States - Survey results at a glance | United Nations Development Programme \(undp.org\)](#)

³⁴ https://haitat.hu/sites/wp-content/uploads/2021/12/Habitat_EvesJelentes_2021_final.pdf

4.1.1. A település pozíciója, a népesség számára és összetételére vonatkozó trendek

Tiszabездéd térségi pozíciója tekintetében jobb pozíciójú. A munkaerőpiac viszonylag könnyen elérhető, vannak a közelben megfelelő munkahelyek, illetve jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik a település, és a szolgáltatások is elérhetőek. Ezt a település polgármesterével készített helyi interjú is megerősítette, véleménye szerint a legnagyobb problémát nem a munkalehetőség elérhetősége, a közlekedés jelenti, hanem a célcsoport munkaszocializációja.

A település vegyes társadalmi szerkezetének fenntarthatósága tekintetében jobb státuszú, vegyes összetételű település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya alacsonyabb, a nem roma lakosság közül a fiatalok egy része elköltözik a településről. A település lakossága jellemzően csökken.

4.1.2. A szegregáció foka és jellege, a településen belül milyen mobilizációs folyamatok voltak, ehhez a lakhatási programok hogyan járultak hozzá

A településre jellemző területi szegregáció jellegének és mértékének tekintetében: településen belül csak kisebb szegregált részek vannak.

4.1.3. A közművek elérhetőségének és tényleges használatának mértéke a településen, illetve a szegregátumokban

Tiszabездéd infrastrukturális szempontból kedvezőnek mondható. A lakások több mint 95%-a be van kapcsolva a közüzemi vízhálózatba, a lakások közel 55%-a gázszolgáltatásba is bekötött. Áramszolgáltatás a lakások több, mint 97%-ában elérhető, a lakások közel 85%-a közcsatornázott.

4.1.4. A jellemző lakhatási jogcímek települési szinten és külön a szegregátumokban: saját tulajdonú, magánbérleti (különös tekintettel a szerződés nélküli és uzsora bérletekre), önkormányzati bérleti jogviszonyban élő családok, illetve a szívésségi lakáshasználók köre

Alacsony a rendezetlen tulajdonviszonyú lakások száma. Az önkormányzatnak van 5 darab bérlakása, amiből jelenleg kettőben laknak. Előfordult már, hogy természeti katasztrófa okozta miatt megváltozott lakhatási viszonyok miatt költözött be önkormányzati tulajdonba család, az önkormányzat ebben és az ehhez hasonló helyzetekben nem kér bérleti díjat a lakáshasználatért.

4.1.5. A túlszűfoltság problémájának mértéke

Jelen van a településen, de kisebb mértékű.

4.1.6. Az eladósodottság mértéke a célcsoport családjainak körében

Jelenlegi információk alapján nem lehet megítélni az eladósodottság mértékét, de jelen van a településen.

Gondot okoz:

- lakhatási (rezsi) költségek,
- különböző hitelfelvételek (elsősorban áruhitel) törlesztőrészletek fizetése.

4.1.7. A lakóépületek fizikai állagával kapcsolatos problémák megjelenésének mértéke: életveszélyes és kritikus állapotban lévő lakóépületek nagyságrendje

A legnagyobb probléma az alacsony komfortfokozatú lakások száma, de van több nagyon rossz állapotú lakás is, ezt a helyi vezető, tíz darabban becsülte meg, az azonnali életveszélyt jelentő lakások számát egy darabnak becsülik.

4.1.8. Eladó ingatlanok nagyságrendje a településen, mennyi ingatlanvétel történt és van folyamatban a FETE program számára

Kismértékű a településen az eladó ingatlanok száma. Erre vonatkozóan még becsült számadat sincs.

Család-lakáshelyzet mátrix: elsősorban a segítségre szoruló családokra koncentrálva³⁵

Családtípusok Lakástípusok	Teljes nyomorban élő családok	Minimális önfenntartási képességgel rendelkező családok	Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok	Adott lakástípusban a család helyzete szerint beazonosított családok száma összesen	Az adott lakástípusba tartozó családok száma összesen
azonnali életveszélyt jelentő lakás					
rossz lakásállag, még nem életveszély, de nem érdemes rajta semmit csinálni		20		20	20
nagyon rossz állagú, de valami felújítással még egy ideig lakhatóvá tehető (5-10 év)		200	30	230	230
olyan lakás, amit érdemes felújítani, modernizálni		80	70	150	150
Adott családtípusban a lakhatási helyzet szerint beazonosított családok száma összesen		290	100		
Az adott családtípusba tartozó családok száma összesen		290	100		

³⁵ Az adatok a helyi polgármester és helyi jegyző becsülésén alapulnak, a település egészére vonatkoznak.

4.2. Fő beavatkozási irányok kijelölése és priorizálási szintek leírása

A lakhatási viszonyok javítását célzó beavatkozások megalapozása érdekében az alábbi beavatkozások szükségesek:

Adósságkezelés elindítása és folyamatos kiterjesztése a településen az egyik legfontosabb alapját képezi a magasabb szintű lakhatást nyújtó programoknak, mivel addig, míg az adósságok fennállnak, a családok nem tudják kellőképpen növelni a rendszeres jövedelmüket és így nem tudják vállalni a magasabb lakhatási költségek rendszeres fizetését. A hivatalosan fennálló adósságok jelentősen gátolják a bejelentett munkavállalást, hiszen a legális jövedelem megjelenésével rögtön megindul a tartozások levonása a fizetésből. Az adósságkezelést a kevésbé eladósodott családok körében kell megkezdeni, akiknek a lakhatási körülményei így gyorsabban javíthatók, majd fokozatosan ki kell terjeszteni a mélyebben eladósodott családok felé³⁶.

Háztartásgazdálkodást, pénzbeosztás tudatosságát javító programok, melyek megalapozzák a magasabb szintű lakhatási költségek rendszeres fizetését.

Foglalkoztatás javítását célzó program: a munkaerőpiaci mentor tevékenységére támaszkodva a lakhatási programokba potenciálisan bevonható családokra kell koncentrálni. Ez a programelem fontos része a mobilizálandó családok felkészítésének.

Magántulajdonú lakások felújításának segítésére kialakított program, ami többféle elemből tevődhet össze. Tetőkommandó a kisebb összegű beavatkozást igénylő kritikus helyzetek kezelésére. Ennél nagyobb léptékű programok kialakítására is szükséges, ami akkor hatékony, ha a családok együttműködésén és a saját erőforrásaik bevonásán nyugszik: a család saját munkájával és megtakarításaival járul hozzá a felújítás megvalósításához, míg a program építőanyagot és a szakembereket adja. A beavatkozás hatékonyságát növelheti, ha egy közösségi szintű, kalákaszerű program kerül kialakításra, melyben a résztvevők közösen dolgoznak az éppen felújítandó házon. **A helyi interjú alapján erre is szükség van a településen.**

Bérlakásfejlesztés tekintetében

Krízislakások kialakítása: szükséges a településen néhány olyan krízislakás kialakítása, ahová az életveszélyes lakhatási viszonyok, a súlyos élethelyzetek, vagy természeti katasztrófa sújtott lakhatási viszonyok megváltozása esetén családok elhelyezhetők. Ezeknek a családoknak a szociális helyzete, életvezetési képességei csak fokozatosan javíthatók. **A helyi interjú alapján minimum egy ilyen lakásra van szükség.**

Bérlakások kialakítása a településen belül mobilizálható családoknak: a viszonylag jobb jövedelmi helyzetű, rendszerezett életvitellel rendelkező családok lehetnek az elsődleges célcsoport, köztük is azok a fiatal családok, akik a szüleikkel túlszűfolt lakásban élnek. Erre

³⁶ Bár a több millió Ft adóssággal rendelkező családok helyzete a legtöbb esetben nem rendezhető a jelenlegi feltételek között. Ezekben az esetekben központilag indított magáncsőd jellegű programokra lenne szükség.

vonatközóan nincs becsült adat. **A helyi interjú alapján a településen 5-6 darab bérlakásra van szükség.**

Más településen kialakított bérlakásokba történő mobilizálás: ennek célcsoportja olyan családok lehetnek, akik rendelkeznek rendszeres, elsősorban bejelentett munkával, vagy hajlandóak és képesek ebbe az irányba elmozdulni.

Összefoglalóan a potenciális célcsoport nagysága elsősorban a jelenleg ismert célcsoport körében:

Stabilizálás

- Szoft programok: - adósságkezelés: a szegregátumban élő családoknak

Stabilizálás

- Magántulajdonú lakások fejlesztése:
 - legszükségesebb karbantartási munkák végzése
 - lakások komfortfokozatának növelése, felújítása:
- Bérlakásfejlesztés
 - krízislakás: minimum egy családnak
 - településen belül mobilizálható 5-6 család
 - más jobb helyzetű településre mobilizálható nincs információ.

4.3. Bérlakásfejlesztés beavatkozási terve

4.3.1. A bérlakásfejlesztés nagyságrendjét módosító tényezők a települési diagnózis alapján, mutatókkal

	Bérlakásfejlesztés nagyságrendjét növelő irányba ható tényezők	Bérlakásfejlesztés nagyságrendjét csökkentő irányba ható tényezők	
település közlekedési összeköttetései	amennyiben az összeköttetések erősek , a munkahelyekre ingázást lehetővé teszik, és az elingázás távolsága életszerű	amennyiben az összeköttetések gyengék és költségesek , mind a közúti, mind a közösségi közlekedési viszonylatban, a munkahelyekre ingázást nem teszik lehetővé	(1) elingázók relatív aránya a helyben foglalkoztathatókhoz képest (2) ingázás napi távolsága és ráfordított idő
helyi gazdaság fejlesztését szolgáló beruházások megléte	amennyiben foglalkoztatás bővülését szolgálja az addig csak közmunkában keresők köréhez képest	amennyiben nem módosul érdemben a csak közmunkában elhelyezhető aktív korúak aránya	(1) az ezekben a beruházásokban létrejött munkahelyek aránya (2) beruházások hozzájárulása a közmunkában foglalkoztatottak csökkenéséhez
helyben elérhető eladó és felújítható ingatlanok köre	amennyiben az elérhető lakások gazdaságosan felújíthatók a helyi lakáspiaci viszonyok között	amennyiben kevés vagy nincs elérhető és / vagy gazdaságosan felújítható lakás a helyi lakáspiaci viszonyok között	(1) megvásárolható és felújítható lakások száma (a települési kvótához képest)
közműinfrastruktúra	amennyiben a terület közművesített és az adott ingatlan esetén rendelkezésre áll a rácsatlakozási lehetőség	amennyiben a vízi-közmű hálózatra való rácsatlakozás nem lehetséges , új építés esetén pedig nem elérhető a csatornahálózat	(1) vízi-közműhálózat kiépítettsége a településen a potenciálisan fejleszthető településrészen, telken
megvásárlandó ingatlanok tulajdonviszonyai	amennyiben tiszta vagy alacsony költséggel tisztázhatók a jogviszonyok	terhelt és sok tulajdonos által birtokolt ingatlanok	(1) TAKARNET adatok
uzsora	főképp a lakhatási helyzetekben lecsapódó kevés uzsora	a településen elterjedt uzsora, szerteágazó függőségi helyzetek	(1) helyben informálisan bérbeadott lakások aránya (2) kiterjedt uzsorával foglalkozó családok jelenléte
iskola, szociális szolgáltatások elérhetősége	a helyben elérhető szolgáltatások köre a gyermekes, munkaképes korú szülővel rendelkező családok jólétét szolgálja	a gyermekes, munkaképes korú szülővel rendelkező családok jólétéhez szükséges szolgáltatások hiányoznak	(1) óvodai férőhelyek száma (2) iskolai férőhelyek száma (3) betöltött háziorvosi / gyermekorvosi praxis
szegregátumok relatív mérete a településen	kis szegregátum(ok)	egységesen hanyatló, többségében nyomorúságos élethelyzetek a telepeken, növekedő mértékben	(1) szegregátum lakosságának relatív mérete és növekedése a település egészének lakosságához képest

4.3.2. A bérlakásfejlesztés településhatárokon kívülre történő mobilizálási céljának nagyságrendjét módosító tényezők a települési diagnózis alapján, mutatókkal

	Mobilizálás nagyságrendjét növelő irányba ható tényezők	Mobilizálás nagyságrendjét csökkentő irányba ható tényezők	
településvezetés érdekelt a lakosság megtartásában	amennyiben nincs minőségi szolgáltatást nyújtó intézmény	amennyiben a köznevelési intézmény minőségi szolgáltatást nyújt	(1) szabad férőhelyek aránya (2) jobb módúak elhordják a gyermeküket
konfliktusok a küldő és befogadó települések között (családi szint)	amennyiben kiegyensúlyozott a viszony	adott településről érkezőkkel szemben nagyok az előítéletek	(1) bevett költözési irányok a településről
ellenállás a fogadó településeken a roma családok ellen	amennyiben alacsony az előítéletesség	amennyiben erős az elutasítás és a diszkrimináció	(1) az adott településre átköltözők tapasztalata (2) visszaáramlás konfliktusok miatt
szegregátumok potenciális áthelyeződése a fogadó településen	amennyiben az átköltözések nem hoznak létre gócpontot , nem nő számottevően a szegregáció	a fogadó területen magas és jelentősen nő a hátrányos helyzetű lakosság aránya a településhez képest	(1) telepek / szegregátumok mérete és méretének alakulása a fogadó településen
van-e a közelben térségi növekedési centrum	amennyiben át lehet költözni a helyi növekedési centrumba	amennyiben nincs ilyen centrum és messzebb nehéz mobilizálni a családokat	(1) járásközpont vagy funkcionális településcsoport foglalkoztatási helyzetének alakulása (2) távolabbi centrumokban a költözés nem jellemző a településről
a családok egymás segítő kapcsolatrendszerétől való függőség	amennyiben az informális támogató hálózat életben tartása mellett tud költözni, vagy nincs szükség folyamatos támogatásra az élet minden területén	amennyiben csak az informális támogató hálózat életben tartása és folyamatos szociális támogatás mellett boldogul a család	(1) családsegítésbe (nem) bevont családok köre és állapota
céltelepülés árszínvonala	amennyiben a céltelepülési lakások gazdaságosabban újíthatók fel a célterületi lakáspiaci viszonyokhoz képest	amennyiben megfizethetetlen az árkülönbség	(1) megvásárolható és felújítható lakások száma (2) árkülönbség mértéke

4.3.3. A bérlakásfejlesztések alapvetően három típusú modellt követhetnek a családok mobilizációja szempontjából:

A helyi bérlakásfejlesztési igények a realitásokhoz közelítő nagyságrendjének megbecslése előtt sorra vesszük a fejlesztések, illetve a mobilizálási lehetőségeket befolyásoló tényezőket:

A bérlakásfejlesztés nagyságrendjét helyben módosító tényezők:

település közlekedési összeköttetései	inkább kedvezőek
helyi gazdaság fejlesztését szolgáló beruházások megléte	A legnagyobb foglalkoztató az önkormányzat.
helyben elérhető eladó és felújítható ingatlanok köre	Pontos információk nincsenek, de kevés az üres ingatlanok száma a településen
közműinfrastruktúra	Közműellátottság kedvező
megvásárlandó ingatlanok tulajdonviszonyai	Nincs információ
uzsora	Mértéke nem megbecsült
iskola, szociális szolgáltatások elérhetősége	Van óvoda, iskola a településen. Kötelező szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatások vannak.
szegregátumok relatív mérete a településen	Településen belül kis szegregátum van.

A bérlakásfejlesztés településhatárokon kívülre történő mobilizálás lehetőségeit csökkentő tényezők:

településvezetés érdekelt a lakosság megtartásában	Igen
konfliktusok a küldő és befogadó települések között (családi szint)	Nincs adat
ellenállás a fogadó településeken a roma családok ellen	Nincs adat
szegregátumok potenciális áthelyeződése a fogadó településen	Jelenleg nem lehet még megállapítani.
térségi növekedési centrum	Záhony, Kisvárdá
a helyi rokonsági támogató hálózattól való függőség	erős
fogadó település(ek) magas árszínvonala	Nincs információ.

A ténylegesen megvalósítható bérlakásfejlesztések megbecslése:

1. Krízislakások biztosítása:

1-2 krízislakásra lehet szükség, ami iránt hosszabb távon is kereslet lenne a településen, mivel becslés szerint ennyi család lakhatása kerül rendszeresen bizonytalan helyzetbe.

2. Bérlakásfejlesztések

A potenciális célcsoport köréből csak olyan családok tudnak ténylegesen élni a bérlakásfejlesztések adta lehetőséggel, akik megfelelően ösztönzöttek és együttműködőek, illetve van esély arra, hogy azzá tehetőek, továbbá rendszeres munkával és viszonylag magasabb

jövedelemmel rendelkeznek. Figyelembe véve a 4 éves megvalósítási időszakot (a terv elkészítéséhez képest), az alábbi nagyságrendek vállalása lehet reális:

- településen belüli mobilizáció: 5-6 család
- más településre való mobilizáció. nem ismert még becslés szintjén sem

A cselekvési terv kidolgozásáig az alábbi lépések megtétele szükséges:

- a település egészen a lakhatási helyzet alaposabb felmérése (lakásszámok, minőségi besorolás),
- a családok szociális helyzetének tágabb körű felmérése, különös tekintettel az eladósodottságra és a foglalkoztatási viszonyokra.

Szükséges, hogy a beszerzett információk alapján folyamatosan aktualizálódjanak a családlakhatási mátrix adatai, illetve megkezdődjön annak a felmérése, hogy a beazonosított családok közül ténylegesen kik lehetnek bevonhatóak a programokba.

Bérlakás beavatkozások tervezését segítő mátrix: igények és lehetőségek szerint kialakítható megoldás típusok

	Településen belül meglévő lakás	Új lakásépítés településen	Mobilizáció (településen kívüli lakás)	Összesen
Lakottan veszi meg a program a család lakását és felújítja (a család benne marad)	0	0	0	0
Üres lakást vesz a program				
A létrehozott bérlakásba olyan család költözik, akinek a megszűnt a lakhatása (lebontják, kilakoltatták)	0	0	0	0
Túlszűfolt lakásból szétköltöző család költözik be	5-6	0	0	5-6
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, de a program nem veszi meg a lakást	0	0	0	0
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, és a program megveszi a megüresedett lakást	0	0	0	0
Összesen				